

Aan de leden van de Vaste Kamercommissie Onderwijs
4 juni 2024

Betreft: Voorstelbrief van de Vereniging van Onderwijsbestuurders

Geachte leden van de Vaste Kamercommissie Onderwijs,

Samenvatting van deze brief In onze snel veranderende samenleving is de kwaliteit van onderwijs van levensbelang. Onderwijsbestuurders dragen daarvoor een grote verantwoordelijkheid. De VvOB is een vakvereniging voor bestuurders in het funderend onderwijs, het mbo en de samenwerkingsverbanden passend onderwijs. Via deze brief lichten wij toe waarom aanpassen van het stelsel, zoals het Interdepartementaal Beleids Onderzoek en de recente kamerbrief van minister Paul suggereren, het onderwijs niet vooruit helpt. Daarnaast laten we via een greep uit het aanbod zien welke actuele ontwikkelingen het onderwijs in de goede richting stuwten. Deze initiatieven van schoolbesturen in het land zijn een samenspel tussen bestuur en leraar, directeur en onderwijsondersteuner, kortom: iedereen binnen het betreffende schoolbestuur, met het bestuur als drijvende kracht om ruimte te scheppen en te zorgen voor kwaliteit en borging. Tenslotte lichten we in deze brief de ontwikkeling toe van een accreditatiestelsel voor onderwijsbestuurders. Dit stelsel is door bestuurders zelf in het leven geroepen en wordt momenteel ontwikkeld samen met de PO Raad en de VO Raad, naar het voorbeeld van de zorgsector.

De Staat van het Onderwijs & Kamerbrief van de minister

De laatste jaren leidt de publicatie van 'De Staat van het Onderwijs' van de hand van de onderwijsinspectie tot heftige debatten, scherpe columns en hier en daar grote twijfels over het bestuurlijke stelsel. Onderwijsbestuurders lijken niet in staat kansgelijkheid te bevorderen, voldoende leraren in de scholen te benoemen en de dalende trend in de kwaliteit van het onderwijs te keren. Ook wij zien dat verbeteringen nodig zijn.

In de recente kamerbrief naar aanleiding van het 'Interdepartementaal Beleids Onderzoek' die voor de zomer in de Tweede Kamer zal worden behandeld, wordt de oplossing gezocht in een mogelijke herziening van het bestuurlijke onderwijsstelsel. Aanpassing van het stelsel zal leiden tot langdurige periodes van onrust en vertraging. Dit komt het onderwijs niet ten goede. De verbeteringen die nodig zijn, kunnen we samen ook in het huidige stelsel realiseren. Als politiek, ondersteunende ambtenaren, onderwijsinspecteurs, onderwijsontwikkelaars en alle werkers in de scholen, inclusief de bestuurders en de schoolleiders, de handen ineen slaan. Daar pleiten wij voor.

Wij verwijzen in dit verband op het advies 'Een duidelijke positie voor schoolbesturen' dat de Onderwijsraad in september 2023 uitbracht: *pas als het de overheid en de onderwijsbestuurders lukt, de verantwoordelijkheden daar te laten, waar de invloed op het resultaat het grootste en het meest direct is ('subsidiariteit'), alle betrokkenen*

doordrongen zijn van hun maatschappelijke verantwoordelijkheid en onderwijsbestuurders gericht zijn op onderlinge samenwerking, kan de kwaliteit van het onderwijs toenemen. We zijn hoopvol gestemd nu de eerste voorwaarde hiervoor is vastgelegd in het nieuwe regeerakkoord: een stabiele, structurele vorm van bekostiging. U zult wellicht op de hoogte zijn van het feit dat het advies van de Onderwijsraad mede gebaseerd is op een essay door prof. dr. Sietske Waslander: 'Besturen in een diffuus bestel'. Daarin schrijft zij: 'Uitingen over schoolbesturen zijn positief als besturen de handen ineenslaan en neutraal als ze zelf aan het woord komen in de media. Maar specifieke situaties van schoolbesturen waar 'iets' mee aan de hand is, raken én bevestigen een stabiele kern van een generiek en negatief vertoog over besturen.'

Schoolbesturen zetten zich in voor goed onderwijs

Zoals gezegd: het is nodig dat onderwijs en politiek een gezamenlijke koers varen. In onze scholen en in onze scholenkoepels wordt bevlogen en succesvol gewerkt om onze leerlingen hoogwaardig onderwijs te bieden, kansen te creëren, te begeleiden in leren en leven, op weg naar hun rol als medemens en burger. Wij vragen u vertrouwen te hebben in de kwaliteitsagenda's die zijn opgesteld en worden uitgevoerd in het funderend onderwijs. En ons kritisch te bevragen als u ziet dat wij dit niet goed doen.

Samen met alle collega's in het onderwijs zetten onderwijsbestuurders zich iedere dag op een vakkundige manier in voor goed onderwijs. Wij hechten eraan dit te onderstrepen. Het negatieve beeld dat uit sommige columns naar voren komt van bestuurders die samen met zelfbenoemde onderwijskundigen in een kamertje onderwijsvernieuwingen bedenken en die aan de schoolleiders en leraren opleggen, dekt de werkelijkheid niet. Hetzelfde gaat op voor de bewering dat veel onderwijsgeld de klas niet zou bereiken.

Voorbeelden van goedlopende onderwijsvernieuwing bij besturen

Graag leggen we u enkele voorbeelden voor van goedlopende initiatieven, uit de werkkring van ons als bestuursleden van de VvOB. Deze lijst is moeiteloos aan te vullen met vele voorbeelden uit het funderend onderwijs, onder de verantwoordelijkheid van onze leden. In deze initiatieven werken bestuur en leraar, directeur en onderwijsondersteuner samen aan goed onderwijs, met het bestuur als drijvende kracht om ruimte te scheppen en te zorgen voor kwaliteit en borging.

[SKOV](#) in Volendam is samen met een collega-bestuur uit de regio een technische havo gestart. Het collega-bestuur heeft een technisch vmbo en SKOV biedt havo aan. Door dit gezamenlijke project kunnen kinderen met en op havo-niveau ook praktische technische vakken volgen. Leerjaar 1,2 en 3 volgen zij op de VMBO-school, leerjaar 4 en 5 bij SKOV. Een vrij uniek concept in het land dat preludeert op de toekomst.

[Delta Scholengroep](#) Arnhem en omstreken introduceerde [de 'Plusklub'](#): een verrijkte schooldag op hun OAB scholen (Onderwijs Achterstanden Beleid) binnen het Nationaal programma Arnhem Oost. Ook zet [Delta Scholengroep](#) Arnhem zette interne visitatietrajecten op, zie de playlist 'Studio Delta' op [Spotify](#).

In Rotterdam leidt bovenbestuurlijke samenwerking in het primair onderwijs tot trots: in alle basisscholen met 'hoge weging-formatie' is het Schoolmaatschappelijk Werk flink uitgebreid in combinatie met wijkteams op school. Dit leidt tot grote voortgang in het preventief ondersteunen van kinderen en hun gezinnen, zodat ze tot leren komen.

Vanuit 'Passie voor Onderwijs Drechtsteden' heeft stichting [H3O](#) voor het 2e jaar een mooi aanbod gecreëerd om medewerkers aan het onderwijs te binden. Het traject behelst onder andere aandacht voor werkplezier, vitaliteit en zelfeffectiviteit.

In den Haag zijn de besturen in het primair onderwijs succesvol in het kader van het oplossen van het lerarentekort in een gezamenlijk zij-instromers-traject. Ook werken de besturen in de regio nauw met elkaar samen in het kader van opleiden van leraren. Eveneens in Den Haag hebben de gezamenlijke besturen een dekkend netwerk opgezet van scholen in de stad, om nieuwkomers op te vangen.

Op diverse plekken in het land wordt in het voortgezet onderwijs, naast de bestaande onderwijskundige manier van werken, 'Agora-onderwijs' opgezet.

We nodigen u uit om deze en andere ontwikkelingen met eigen ogen te komen bezien.

Accreditatie voor schoolbestuurders

Ter afsluiting van deze brief vermelden we dat de VvOB samen met de PO Raad en de VO Raad werkt aan de invoering van een accreditatiestelsel voor onderwijsbestuurders. Het is een initiatief van de beroepsgroep zelf, vanuit beroepseer en het besef dat we ons voortdurend willen verantwoorden. De accreditatie is gericht op professionalisering en ontwikkeling: wie geaccrediteerd wil worden, toont aan een accreditatiecommissie wat hij of zij aan professionele ontwikkeling en reflectie heeft gedaan, en wat het resultaat daarvan is geweest in de ervaring van medewerkers en collega's. Zoals leerlingen zich ontwikkelen en daarover beoordeeld worden, zo doen onderwijsbestuurders dat ook.

Het accreditatiestelsel voor onderwijsbestuurders is ontwikkeld naar voorbeeld van het al langer werkende stelsel in de zorg. Ter voorbereiding is in het najaar van 2023 een [beroepsprofiel voor bestuurders in het funderend onderwijs](#) vastgesteld. Inmiddels zijn twee proeven afgerond en hebben dertig bestuurders de proef-accreditatie doorlopen. In het najaar van 2024 treedt het stelsel officieel in werking.

Tenslotte

Wij danken u voor uw aandacht en zijn te allen tijde bereid het gesprek aan te gaan en u te ontvangen op een van de scholen waarvoor wij verantwoordelijkheid dragen.

Met vriendelijke groet,
Margareth Runderkamp, voorzitter VvOB